

LBRIS

We know
books

George Orwell

**0 mie nouă sute
optzeci și patru**

Daffi's Books

Tehnoredactare: Stejărel Decu-Jerep

ISBN: 978-630-6500-64-2

Partea întâi

Într-o zi senină și friguroasă de aprilie, exact când ceasurile bat ora treisprezece, Winston Smith, cu bărbia înfundată în piept ca să scape de vântul care-l ia pe sus, se strecoară iute printre ușile de sticlă ale Blocului Victoria, deși nu destul de repede cât să împiedice un vârtej de praf și nisip să pătrundă o dată cu el. Holul blocului miroase a varză călită și a preșuri vechi. La unul dintre capete se află un afiș mult prea mare pentru interior, care înfățișează figura enormă, lată de peste un metru, a unui bărbat în vârstă de vreo patruzeci și cinci de ani, cu o mustață neagră și stufoasă și cu trăsături frumoase dar dure. Winston se îndreaptă spre scări. Nu are nici un rost să încerce la lift. Chiar și în vremurile cele mai bune funcționează numai din când în când, iar în prezent curentul electric este tăiat în timpul zilei, ca parte integrantă a campaniei de economisire organizate în pregătirea Săptămânii de Ură. Apartamentul lui se găsește la etajul șapte, așa încât Winston, care are treizeci și nouă de ani și o ulceratie varicoasă deasupra gleznei drepte, o ia încet pe jos, oprindu-se de mai multe ori să se odihnească. Pe fiecare palier, figura cea enormă, așezată față în față cu ușa liftului, îl privește insistent de pe perete. Este una dintre pozele acelea în așa fel realizate, încât ochii te urmăresc din orice unghi. Sub ea scrie:

FRATELE CEL MARE STĂ CU OCHII PE TINE.

Înăuntru, în apartament, o voce melodioasă citește o listă de cifre legate de producția de fontă. Vocea vine dintr-o placă de metal dreptunghiulară, ca o oglindă estompată, care face corp comun cu suprafața peretelui din dreapta. Winston răsuțește un buton și vocea slăbește întrucâtva, deși cuvintele încă se mai disting. Aparatul – numit tele-ecran – poate fi dat mai încet, dar nu ai cum să-l închizi de tot. Winston se duce la fereastră: are o

Dintre toate, Ministerul Iubirii este cel cu adevărat înspăimântător. Nu are deloc ferestre. Winston nu a fost niciodată înăuntru și nici măcar nu s-a apropiat de clădire la mai puțin de o jumătate de kilometru. Este imposibil să intri acolo altfel decât cu treburi oficiale și chiar și atunci pătrunzi numai printr-un labirint de rețele de sârmă ghimpată, uși de oțel și cuiburi de mitralieră camufla-te. Până și străzile care duc la barierele lui exterioare gem de gardieni cu mutre de gorile, îmbrăcați în uniforme negre și înarmați cu bastoane.

Winston se întoarce brusc. Și-a compus pe față acea expresie de optimism liniștit pe care este indicat s-o arborezi când stai cu fața la tele-ecran. Traversează camera și merge în bucătărie. Plecând de la Minister la ora prânzului, și-a sacrificat masa de la cantină, deși știe foarte bine că nu are nimic de mâncare în bucătărie, afară de un codru de pâine neagră pe care trebuie să și-l păstreze pentru mâine dimineață. Ia de pe un raft o sticlă cu un lichid incolor și cu o etichetă albă pe care scrie GIN VICTORIA. Băutura răspândește un miros grețos, uleios, ca de alcool chinezesc de orez. Winston își toarnă o ceașcă aproape plină, își pregătește simțurile pentru un șoc și dă pe gât conținutul ceștii ca pe un medicament. În clipa următoare, fața i se face roșie, iar ochii încep să-i curgă. Băutura respectivă este un fel de apă tare și, în plus, când o înghiți ai senzația că te izbește cineva în cap, pe la spate, cu un baston de cauciuc. Și totuși, după doar câteva clipe, arsura din burtă i se stinge și viața începe să i se pară mai veselă. Ia o țigară dintr-un pachet șifonat pe care scrie ȚIGĂRI VICTORIA și din neatenție o întoarce în poziție verticală: uite, s-a scurs tutunul pe jos. Mai ia una, de astă dată cu mai mult succes. După care merge înapoi în cameră și se așează la o măsuță aflată în stânga tele-ecranului. Din sertarul măsuței scoate un toc, o călimară cu cerneală și un volum gros, format mare, cu foi albe, cu spatele roșu și coperta de culoarea marmorei.

Din cine-știe-ce motiv, tele-ecranul din apartamentul lui este așezat într-o poziție neobișnuită, în loc să troneze, cum se întâmplă de obicei, în peretele din fund, de unde poate supraveghea toată încăperea, aici este încastrat în peretele lateral, față în față cu fereastra. La un metru depărtare de tele-ecran, peretele formează o nișă, destinată probabil, când se construise blocul, unor rafturi de cărți. Nișa aceasta nu este foarte adâncă, atâta cât să încapă scaunul pe care stă Winston acum, cu spatele lipit de

perete, în așa fel încât să rămână în afara câmpului de acțiune al tele-ecranului, cel puțin a câmpului vizual. Sigur că tot poate fi auzit, dar, atâta timp cât stă în poziția de acum, nu poate fi văzut. Lucrul pe care are de gând să-l facă i-a fost sugerat, în parte, de această geografie neobișnuită a camerei.

I-a mai fost sugerat și de cartea pe care a scos-o din sertar. Este o carte mai mult decât frumoasă. Are o hârtie netedă, de cea mai bună calitate, îngălbenită puțin de trecerea timpului, cum nu se mai fabrică de cel puțin patruzeci de ani. Iar el, Winston, bănuiește că este mult mai veche de atâta. A văzut-o aruncată în vitrina unei prăvălii de vechituri unde mirosea a mucegai, dintr-o mahala a orașului – nici nu mai ține minte în care anume –, și a fost năpădit, acolo, pe loc, de dorința irezistibilă de a o cumpăra. Membrii Partidului nu au voie, în principiu, să intre în magazinele obișnuite – „să cumpere de pe piața neagră”, cum se spune –, dar regula nu se respectă cu strictețe, pentru că sunt o mulțime de lucruri, de pildă șireturi de pantofi sau lame de ras, de care este practic imposibil să faci rost de altundeva. Atunci, demult, când a văzut cartea în vitrina aceea, a aruncat câte o privire în susul și în josul străzii și pe urmă s-a strecurat înăuntru și a cumpărat-o la prețul de doi dolari cincizeci. La vremea aceea nu o voia pentru nimic anume. A adus-o acasă în servietă cu sentimentul vinovăției. Chiar și fără să scrie nimic în ea, este un obiect care îl poate compromite.

Ceea ce are de gând să facă este să-și țină de azi înainte un jurnal. Așa ceva nu este ilegal – nimic nu este ilegal, din moment ce nu mai există legi –, dar, dacă este descoperit, se poate aștepta, pe bună dreptate, să fie pedepsit cu moartea. Sau cu cel puțin douăzeci și cinci de ani într-un lagăr de muncă silnică. Pune o peniță în toc și-și trece limba peste ea ca să se ducă unsoarea. Sigur că tocul este un instrument arhaic și nu se mai folosește nici pentru semnături, dar el și-a făcut rost de unul pe ascuns și cu oarecare dificultate, pur și simplu fiindcă are sentimentul că hârtia asta frumoasă și lăptoasă merită scrisă cu o peniță adevărată și nu scrijelită cu creionul chimic. Adevărul este că lui Winston îi vine și greu să scrie de mână. În afară de unele notițe foarte scurte, totul se dictează la scrievorbitor – ceea ce, bineînțeles, nici nu se pune problema să facă în momentul de față. Își înmoaie penița în cerneală, după care ezită... Îi trece un fel de fior prin stomac. Să

pună pe hârtie data – datarea jurnalului este actul decisiv. Scrie cu litere mici, trasate stângaci: 4 aprilie 1984

Se reazemă de perete cu un sentiment de totală neajutorare. În primul rând, nu știe deloc sigur dacă este, într-adevăr, anul 1984. Cam atât ar trebui să fie, pentru că este aproape convins că are treizeci și nouă de ani și parcă ține minte că anul nașterii lui era 1944. Sau '45? În ziua de azi, cine mai poate stabili o dată oarecare cu o aproximație mai mică de un an sau doi?

Și pentru cine – gândurile îi sar brusc de la una la alta – pentru cine ține el jurnalul ăsta? Pentru cei viitori, pentru cei care nu s-au născut încă. Minte îi zăbovește câteva momente asupra datei nesigure de pe foaia de hârtie, după care face un nou salt, izbindu-se de cuvântul din Nouvorbă *dublugândi*. Parcă acum își dă seama pentru prima oară de grozăvia lucrului de care s-a apucat. Cum ai putea să comunici cu viitorul? Nu e cu puțință – prin natura însăși a lucrurilor. Din două, una: ori viitorul o să fie la fel ca prezentul, în care caz nu l-ar mai asculta nimeni pe el, ori o să fie altfel decât prezentul, drept care ce sens ar mai avea demersul lui?

Un timp, rămâne uitându-se prostește la hârtie. Tele-ecranul transmite acum o muzică stridentă, militărească. Lui Winston i se întâmpla ceva curios: nu numai că pare să-și fi pierdut capacitatea de a se exprima, dar parcă a uitat și ce voia de la bun început să comunice. De săptămâni întregi se pregătește pentru acest moment și nu i-a trecut niciodată prin minte că i-ar mai trebui și altceva în afară de curaj. Scrisul în sine este o treabă ușoară. Tot ce are de făcut este să aștearnă pe hârtie interminabilul monolog pe care și-l tot repetă în gând de ani de zile. Ei da, dar uite că, în clipa asta, până și monologul i-a amuțit. Pe deasupra, ulcerăția varicoasă de deasupra gleznei a început să-i dea niște mâncărimi insuportabile. Nu îndrăznește să se scarpine, pentru că ori de câte ori se scarpină i se inflamează și mai tare. Secundele trec una după alta. În mintea lui se amestecă albeața paginii din fața lui cu mâncărimea pielii de deasupra gleznei, cu zbirățele muzicii și cu o oarecare amețală, din cauza ginului. Deodată, începe să scrie așa, pur și simplu, ca un nebun, numai parțial conștient de ce așterne pe hârtie. Are un scris mărunț, ca de copil, care se ridică și coboară pe pagină, mâncând mai întâi literele mari și, până la urmă, și punctuația:

4 aprilie 1984.

Aseară la cinema. Numai filme de război. Unul foarte bun cu un vapor plin de refugiați, bombardat undeva în Mediterană. Publicul distrat de imaginile cu un grăsan care încerca să scape înot, dar un elicopter se ținea scai de el, mai întâi și-l arăta plescând prin apă ca un porc de mare pe urmă îl vedeai prin luneta de la mitraliera elicopterului și pe urmă era făcut ciur și marea devenea roz în jurul lui și se scufunda atât de brusc parcă găurile ar fi lăsat apa să intre în el. Publicul care urla râzând când s-a dus la fund. Pe urmăți-arăta o barcă de salvare plină cu copii și un alt elicopter care se oprise deasupra lor. Era o femeie între două vârste, poate evreică și stătea în față cu un băiețel de vreo trei ani în brațe, băiețelul țipa de frică și-și vira nasul între sânii femeii parcă ar fi vrut să se bage în ea cu totul și femeia îl strângea în brațe și-l liniștea deși și ea era verde de frică, acoperindu-l tot timpul cât putea de mult, parcă ar fi crezut că brațele ei îl pot apăra de gloanțe, pe urmă elicopterul a lansat un obuz de douăzeci de kilograme direct în ei, o flamă îngrozitoare și barca s-a făcut toată pulbere, pe urmă a fost o secvență superbă un braț de copil zburând sus sus sus de tot în aer un elicopter cu un aparat de filmat în bot probabil la urmărit în sus și ropote de aplauze de la locurile partidului dar o femeie din rândurile deproli a început brusc să facă gură și să țipe că nar fi trebuit să arate așa ceva nu de față cu copiii ar fi trebuit mai bine să nu de față cu copiii nui când poliția a scos afară nu cred ca pășit ceva cui îi pasă ce zicprolii tipică reacție deproli ăștia niciodată...

Winston se oprește din scris la fel de brusc, printre altele fiindcă îl ține un junghi în coaste. De ce-o fi turnat tot șirul ăsta de ineptii? Dar, curios lucru, în timp ce le scria, i s-a limpezit în minte un incident cu totul deosebit. Atât de deosebit, încât aproape că-i vine să-l aștearnă pe hârtie. Iată, acum realizează că tocmai din cauza acestui incident s-a hotărât el să vină acasă și să-și înceapă jurnalul astăzi și nu în altă zi.

S-a petrecut chiar azi-dimineață, la Minister – dacă se poate spune că un lucru atât de vag a avut într-adevăr loc.

Cu puțin înainte de ora unsprezece, la Secția Documente, unde lucrează Winston, lumea își căra scaunele afară din boxe și le așeza în mijlocul holului principal, în fața tele-ecranului cel mare, pregătindu-se pentru cele Două Minute de Ură. Winston își căuta și el un loc pe unul dintre rândurile de mijloc, când în hol au apărut, practic în același timp, două persoane pe care le

știa din vedere, dar cu care nu a intrat nici odată în vorbă. Una era o față cu care se întâlnește de multe ori pe coridoare. Nu știe cum o cheamă, dar știe că lucrează la Secția Literatură. Probabil că face cine-știe-ce muncă mecanică la vreuna dintre mașinile de scris romane fiindcă a văzut-o de câteva ori cu mâinile unsuroase și cu câte o cheie articulată în buzunarul de la salopetă. Ca față, pare sigură pe ea și are un păr negru bogat, pistrii pe față și mișcări iuți și atletice. Să tot aibă vreo douăzeci și șapte de ani. În jurul taliei de la salopetă avea prinsă o eșarfă roșie îngustă, emblema Ligii Tineretului Anti-Sex, pe care și-o petrecuse de mai multe ori, destul de strâns ca să-i scoată în relief frumusețea șoldurilor. Lui Winston i-a displicut fata asta din primul moment în care a văzut-o. Știe și de ce. Din cauza atmosferei de gazon de hochei și de băi reci și de excursii în grup și în general de castitate pe care reușește s-o creeze în jurul ei. Winston detestă aproape orice femeie, și mai ales pe cele tinere și drăguțe. Femeile, mai ales cele tinere, sunt întotdeauna cele mai fanatice susținătoare ale Partidului, cele care înghit orice slogan, care fac spionaj amator și care te toarnă urgent dacă te miroso de neortodoxie. Dar fata asta, în mod special, îi lasă impresia, ori de câte ori o vede, că este mai periculoasă decât multe altele. Odată, când treceau unul pe lângă altul pe coridor, fata i-a aruncat o privire piezișă care parcă l-a străpuns și pentru o clipă a fost cuprins de o panică oarbă. Atunci i-a trecut pentru prima oară prin minte ideea că ar fi putut lucra pentru Poliția Gândirii. Sigur că era puțin probabil așa ceva, dar iată și azi-dimineață, ca de fiecare dată când s-a întâlnit cu ea, a avut un sentiment de neliniște ciudată, un amestec de teamă și dușmănie.

Cealaltă persoană era un bărbat pe care-l cheamă O'Brien, membru al Partidului Interior, care deține un post atât de important și de sus-pus, încât Winston știe doar foarte vag cu ce anume se ocupă. Oamenii de pe scaune au scos un murmur văzând salopeta neagră a unui membru al Partidului Interior. O'Brien este un bărbat voinic, aproape masiv, cu ceafa groasă și cu figura aspră, ironică și brutală. Și totuși, în ciuda aspectului său înfricoșător, are un anume farmec în comportament, o mișcare de a-și potrivi mai bine ochelarii pe nas care te lasă cumva fără replică – deși lui Winston nu-i este foarte clar în ce fel –, un gest neașteptat de manierat. Un gest care, dacă ar mai gândi cineva în acești termeni, amintește de un nobil din secolul nouăsprezece,

care îți întinde cutia cu tutun de prizat. Winston l-a mai văzut pe O'Brien poate de zece ori în tot atâția ani, dar, curios lucru, se simte foarte tare atras de el, nu numai fiindcă îl intrigă contrastul dintre aspectul lui rafinat și fizicul de boxer profesionist, ci mai degrabă din cauza unei convingeri ținute secretă – sau poate nici măcar dintr-o convingere, ci dintr-o speranță –, și anume că ortodoxia politică a lui O'Brien nu este perfectă. Este ceva în figura lui care sugerează automat acest lucru. Și, de fapt, poate nici măcar nu este neortodoxie ceea ce i se citește pe față, ci pur și simplu inteligență. Oricum, are înfățișarea unui om cu care ai putea sta de vorbă, dacă ai reuși să păcălești cumva tele-ecranul și să-l prinzi singur. Winston personal nu a făcut însă niciodată nici cel mai mic efort de a-și verifica presupunerea, fiindcă adevărul este că nu are cum să facă așa ceva.

Când a intrat în holul cu scaune, O'Brien s-a uitat la ceas și, văzând că era aproape ora unsprezece, s-a hotărât, evident, să rămână acolo, la Secția Documente, pentru cele Două Minute de Ură. S-a așezat pe același rând cu Winston, câteva scaune mai departe. O femeie mică de statură, cu părul de culoarea nisipului, care lucrează în boxa de lângă cea a lui Winston, s-a așezat între ei. Fata cu părul negru stătea exact în spate. În clipa următoare, tele-ecranul cel mare din fundul sălii a slobozit un glas sinistru, ca scrâșnetul unei mașinării neunse. Un zgomot care îți strepezea dinții și-ți ridica părul la ceafă. Începuse Ura.

Ca de obicei, pe ecran a apărut chipul lui Emmanuel Goldstein, Dușmanul Poporului. Printre spectatori au început fluierăturile. Femeia cea mică de statură, cu părul ca nisipul, a scos un țipăt de groază amestecată cu scârbă. Goldstein este un renegat și un decăzut care odată, cu mult timp în urmă – nimeni nu-și mai amintește cu siguranță cât anume – a fost una dintre figurile de frunte ale Partidului, aproape la același nivel cu Fratele cel Mare însuși; pe urmă, s-a angajat în activități contrarevoluționare, a fost condamnat la moarte, dar, nu se știe cum, a scăpat și a dispărut ca prin minune. Programul celor Două Minute de Ură variază de la o zi la alta, dar nu este zi în care Goldstein să nu fie personajul principal. El este primul trădător, cel dintâi care a pătat puritatea Partidului. Toate ticăloșiile îndreptate împotriva Partidului care au urmat, toate trădările, actele de sabotaj, ereziile, deviațiile – toate au izvorât direct din teoriile lui. Undeva, nu se știe bine unde, Goldstein este încă în viață și-și organizează comploturile:

poate undeva dincolo de ocean, sub protecția străinilor care-l plătesc sau, așa cum se zvonește din când în când, poate se ascunde pe undeva chiar pe teritoriul Oceaniei.

Lui Winston i s-a crispat diafragma. Ori de câte ori vede chipul lui Goldstein îl încearcă sentimente amestecate. Fața aia prelungă și osoasă de evreu, cu o coamă de păr alb ca o aureolă și cu bărbuța ascuțită ca de țap. O figură inteligentă și totuși emnamente demnă de dispreț: poartă o pereche de ochelari propțiți pe vârful nasului care îi dau o înfățișare de prostie senilă. Seamănă cu o oaie și chiar și în voce are niște inflexiuni care aduc a behăituri.

De pe ecran, Goldstein și-a debitat ca de obicei atacul veninos împotriva doctrinei Partidului, atac atât de exagerat și de ticălos încât nici măcar un copil n-ar fi trebuit să se lase păcălit de el dar care, totuși, era exact atât de plauzibil cât să-ți dea sentimentul alarmant că alții cu mai puțin echilibru psihic ar putea fi induși în eroare. L-a insultat pe Fratele cel Mare, a denunțat dictatura Partidului, a cerut încheierea imediată a păcii cu Eurasia, a solicitat libertatea cuvântului, libertatea presei, libertatea de întrunire, libertatea de gândire, zbirând ca un isteric despre trădarea Revoluției – totul într-o vorbire polisilabică rapidă, ca un fel de parodie a stilului obișnuit al oratorilor Partidului, care conținea chiar și termeni din Nouvorbă; ba chiar mult mai mulți asemenea termeni decât folosește orice membru al Partidului în viața de toate zilele. Și în tot acest timp, ca să nu aibă nimeni nici cel mai mic dubiu asupra realității pe care o acopereau lătrăturile viclene ale lui Goldstein, în spatele lui, pe ecran, mărșăluiau interminabile coloane ale armatei eurasiene – rânduri peste rânduri de bărbați solizi cu fețe asiatice imobile care veneau în valuri până în primul plan al ecranului și pe urmă dispăreau pentru a fi înlocuite de altele exact la fel. Tropăitul ritmic și monoton al cizmelor soldaților forma fundalul vocii behăitoare a Dușmanului Poporului. Nu s-au scurs nici treizeci de secunde din cele Două Minute de Ură și cel puțin jumătate dintre cei prezenți în sală începuseră deja să aibă manifestări necontrolate de furie. Fața aceea ca de oaie de pe ecran, mulțumită de sine și sentimentul terifiant de forță pe care-l dădea armata eurasiacă din spatele ei erau prea mult; și pe urmă, fie și numai vederea lui Goldstein sau gândul la el provoacă automat frică și mânie. Goldstein este obiectul urii în mai mare măsură decât Eurasia

sau Estasia, pentru că atunci când Oceania se află în stare de război cu una dintre cele două puteri, cu cealaltă este în general în relații de pace. Se petrece însă ceva ciudat: deși Goldstein este detestat și disprețuit de toată lumea, deși în fiecare zi și de o mie de ori pe zi, pe podiumuri, la tele-ecran, în ziare, în cărți teoriile lui sunt respinse, zdrobite, ridiculizate, strigate sus și tare, în auzul mulțimii, ca să se vadă ce prostii lamentabile sunt – în ciuda tuturor acestor lucruri, influența lui parcă niciodată nu slăbește, întotdeauna se găsesc alți și alți naivi care se lasă seduși de el. Nu trece o zi în care Poliția Gândirii să nu demaște spioni și sabotori care acționează la ordinele lui Goldstein, care se pare că este comandantul unei mari armate din umbră, al unei rețele secrete de complotiști care urmăresc să răstoarne ordinea de Stat. Frăția – cică așa s-ar numi. Umblă și unele vorbe, șoptite, despre o carte îngrozitoare, un compendiu al tuturor ereziilor, al cărei autor ar fi chiar Emmanuel Goldstein și care ar circula clandestin pe ici, pe colo. Este, din câte se spune, o carte fără un titlu anume. Lumea vorbește despre ea – dacă are curajul să vorbească – spunându-i, pur și simplu, Cartea. Dar asemenea lucruri nu le află decât din niște zvonuri vagi. Nici Frăția, nici Cartea nu sunt subiecte despre care un membru al Partidului să vorbească, dacă poate să le ocolească.

În al doilea minut, Ura a ajuns demență. Oamenii se foiau în sus și în jos pe scaune și zbirau în gura mare, făcând eforturi disperate ca să acopere vocea behăitoare de la tele-ecran, care te scotea din minți. Femeia cea mică de statură, cu părul ca nisipul, se făcuse stacojie la față, iar gura i se deschidea și se închidea de parcă ar fi fost un pește pe uscat. Până și chipul aspru al lui O'Brien se îmbujorase. Stătea drept pe scaun, cu pieptul solid umflându-i-se și tremurând, ca și cum ar fi rezistat asaltului unui val uriaș. Fata cu părul negru din spatele lui Winston a început să țipe: „Porcule! Porcule!! Porc ordinar!!!!” – și, la un moment dat, a apucat un dicționar gros de Nouvorbă și l-a aruncat în tele-ecran. Cartea l-a lovit pe Goldstein în nas și a ricoșat; dar vocea a continuat, netulburată de nimic, într-un moment de luciditate, Winston s-a trezit că urla și el ca toți ceilalți și că izbea violent cu călcâiul în bara de la scaun. Ce este realmente îngrozitor la cele Două Minute de Ură nu este nici măcar faptul că fiecare trebuie să-și joace rolul ci, dimpotrivă, că nimeni nu se poate

abține de la a intra în joc. După prima jumătate de minut, orice prefăcătorie devine lipsită de sens.

Un extaz hidos al fricii și al dorinței de răzbunare, pofta de a ucide, de a tortura, de a zdrobi capete cu barosul s-a scurs, ca de obicei, prin întregul grup de spectatori ai Urii, ca un curent electric, transformându-l pe fiecare, chiar împotriva voinței sale, într-un dement care se schimonosea și zbiera. Și totuși, furia care te cuprinde în asemenea momente este o emoție abstractă, fără un azimut precis, pe care o poți comuta de la un obiect la altul, ca pe flacăra unei lămpi de sudură. Așa se face că vine câte un moment, în care ura lui Winston nu se îndreaptă deloc spre Goldstein, ci, dimpotrivă, spre Fratele cel Mare, spre Partid și spre Poliția Gândirii; în asemenea momente, inima lui se întoarce spre ereticul acela de pe ecran, alungat și batjocorit de toată lumea, singurul campion al adevărului și al logicii într-o lume de minciuni. Iar în clipa imediat următoare, redevine și el la fel ca toți ceilalți din jurul lui și tot ce se spune despre Goldstein i se pare și lui că este adevărul adevărat, în asemenea momente, ura lui secretă față de Partid se transformă în adorație, iar Fratele cel Mare se înalță precum un turn protector, neînfricat și de neînving, care stă ca o stâncă în calea hoardelor Asiei, pe când Goldstein, deși se spune că este izolat și neajutorat, deși însăși existența lui rămâne de dovedit, capătă statura unui vrăjitor sinistru, capabil, prin simpla forță a vocii sale, să demoleze edificiul civilizației.

Uneori, Winston reușește chiar să-și orienteze ura în cutare sau cutare direcție, printr-un act de voință. De pildă, azi-dimineață, cu acel gen de efort cu care îți smulgi capul de pe pernă în toiul unui coșmar și-a mutat ura de la bărbatul de pe ecran la fata cu părul negru din spatele lui. Prin minte i-au trecut niște halucinații vii și frumoase: se făcea că o bătea cu un bulan de caciuc până o omora; se făcea că o lega de un stâlp în pielea goală și o ciuruia cu săgeți ca pe sfântul Sebastian; se făcea că o viola cu bestialitate și că-i tăia beregata chiar în momentul când ejacula înăuntru ei. Și totuși, ceva tot a fost mai bine ca altă dată: și-a dat seama de ce o urăște atât de tare. O urăște pentru că e tânăra, drăguță și fără sex, pentru că ar vrea să se culce cu ea și știe că n-o să facă niciodată treaba asta, pentru că în jurul taliei ei sule și frumoase, care parcă te roagă s-o cuprinzi cu brațul, nu este

nimic altceva decât eșarfa aia roșie odioasă, simbolul agresiv al frigidității.

Ura și-a atins punctul culminant. Vocea lui Goldstein a devenit realmente o behăială și, pentru o clipă, figura i s-a schimbat într-un cap de oaie. Pe urmă, capul de oaie s-a transformat într-o figură imensă și înfiorătoare de soldat eurasian care înainta cu pistolul mitralieră răpăind, de parcă ar fi vrut să sară afară din suprafața tele-ecranului, așa încât unii spectatori din rândul întâi chiar se lăseseră pe spate cu scaunele. Dar, în același moment, fiecare a scos câte un oftat adânc de ușurare: figura cea monstruoasă s-a transformat în figura Fratelui cel Mare, cu părul negru, cu mustața neagră, plin de forță și de o liniște misterioasă, umplând aproape tot ecranul. Nimeni nu mai auzea ce spunea Fratele cel Mare. Nu erau decât niște vorbe simple, de încurajare, de genul celor ce se rostesc în focul luptei și pe care nu le poți distinge una câte una, dar care îți redau încrederea în tine prin simplul fapt că sunt rostite. Pe urmă, figura Fratelui cel Mare a dispărut, iar în locul ei au apărut cele trei lozinci ale Partidului scrise cu litere uriașe:

RĂZBOIUL ESTE PACE.

LIBERTATEA ESTE SCLAVIE.

IGNORANȚA ESTE PUTERE.

Dar figura Fratelui cel Mare parcă a mai stăruit pe ecran câteva secunde, ca și cum efectul ei asupra retinelor spectatorilor ar fi fost prea viu pentru a se șterge imediat. Femeia cea mică de statură, cu părul ca nisipul, s-a aruncat peste spătarul scaunului din față, și-a întins brațele spre tele-ecran, scoțând un murmur tremurat, care suna ca un fel de „Mântuitorul meu!”, după care și-a îngropat fața în palme. Se vedea clar că se ruga. Deodată, brusc, întregul grup de spectatori au început să întoneze, profund, încet, ritmat: „Fra-te! ... Fra-te! ... Fra-te! ...” – o dată, și încă o dată, și încă o dată, foarte lent, cu pauze mari între prima și a doua silabă. Era un sunet greu, bolborosit, curios de sălbatic, dincolo de care ai fi zis că se auzea tropăit de picioare goale și duduie de tam-tam-uri. Aproape o jumătate de minut a durat. Refrenul acesta se aude de multe ori, în momente de emoție covârșitoare, într-un fel, este un imn adus înțelepciunii și măreției Fratelui cel Mare, dar, mai mult decât atât, este un act de auto-hipnoză, de înăbușire intenționată a stării conștiente cu ajutorul unui sunet ritmat. Lui Winston i se pare, ori de câte ori îl